231

103

# DEO OPTIMO MAX.

## UNI ET TRINO,

## VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

# QUESTIO MEDICO-CHIRURGICA*.

*QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigeſimâ-ſextâ menſis Februarii, anno Domini* M. DCC. LXXXIV.

M. FRANCISCO-LUDOVICO THOMAS D'ONGLÉE, Doctore Medico, Præſide.

*An poſt gravem, ab ictu vel caſu violento, capitis contuſionem, etiam mediocriter ſuſpectâ cranii fracturâ vel fiſſurâ, cutis unà cum pericranio ad os uſque incidenda?*

## I.

NASCI-NE erat tanti? infantiam, ſomnum, tempora cibi, potûs & tædii ſi computes, pueri vix ſumus ſenes jam videmur. Quiſque tamen vult vivere: anus putida, miles ærumnoſus, Irus egens, ſenex calculoſus, *podagricus*, ſilicernius. Media inter tormenta mortem deprecamur quocumque pretio fatum protelare avidi. Amaritudine ſanitatem redimimus. Medicinam tutelarem Deam experiri cupimus cujuſlibet pignoris diſpendio. Jubet Medicina membrum reſecari! tollitur: adeo dulce eſt ſperare ſeriùs mori! Ferrum in viſcera cruentum adigit? ignes inurit ſauciis partibus? fiat: dummodò vivamus. Poſt gravem ab ictu vel caſu contuſionem terebra admovenda eſt? admotam ſanatus gaudet æger. Incertum an admovenda? cutiſque & pericranium unâ evellenda cenſeas, ut liquidò conſtet quid ſit agendum? Urite, inquit æger, ſecate, radite modò vivam. Apparatus ſanè ipſâ terebrâ crudelior: at ſæpè neceſſarius magis. Præceps quiſpiam è ſcalis aut loco edito cecidit? caput in lignum, ferrum aut lapidem, cranio duriora videlicet, impegit? vehemens ſanè commotio. Totius cerebri moles immenſa ſedibus dimota ſuis divulſaque validè intùs contremuit repercuſſa fortiter in parietes cranii? Forſan diſſiluerunt & ipſi parietes fragminibuſque (ſanâ extùs remanente cute) meninges torquent, vellicant,

* *Propugnata, 1734, à Gaſpare* Cochon Dupuy, *M.* De l'Epine, *Præſide.*

A

pungunt. Interdum ſola adeſt contuſio gravibus ſtipata ſymptomatis, etſi nulla adſit fiſſura aut fractura; aliquandò utrumque reperitur. In arenâ conſilium capere hoc opus hic labor.

I I.

FELIX qui potuit rerum cauſas cognoſcere! Sæpè ſatis felix qui tantùm rem ipſam poſſet cognoſcere. A gravi capitis percuſſione magnorum malorum naſcitur Ilias. Nec plerumque majora apparent: ſæpè grandiora & præcipua latent intùs: imò quæ latent ferè ſola ſunt vera mala: colliſio ſcilicet ſubſtantiæ pulpoſæ cerebri in interiores cranii parietes, ſugillatio, aut fractura in ipſis oſſibus. Reliqua apparentia ut phrenitim, Emphyſema, hæmorrhagias, febrem & cætera, ſigna tantùm & effectus habeto. Per hæc, ſi apparent omnia ſimul & graviſſima, imminentem vaticinare mortem: ſi minora urgent aut pauciora, cave fidas infidæ paci. Ignis latet ſuppoſitus cineri doloſo. Ne temnas tamen ſignorum conjecturam. His magnitudinem mali præſertim experto & ſeni Medico conjicere datur. Ex dolore capitis acutiori, lancinante, cum ſtupore, tinnitu aurium, vomitu, cerebrum vehementer concuſſum, ibique naſci & ali abſceſſum judica. Ex frontis, oculorum, faciei intumeſcentiâ pericranium oſque forſan ipſum valdè contuſum credere eſt. His adde hæmorrhagias per naſum, illæſis in ictu partibus externis naſi, per oculos, per aures iiſdem poſitis, cranium fiſſum vix dubitare licet. Spaſmis miſerè convellitur æger, delirat, truci aſpectu terribilis è lecto furioſus exſilit? dura meningx fiſſurâ internâ etiamſi nihil in tabulâ cranii exteriori appareat, convulſa torquetur; At interdùm Comate hæc omnia ſopiuntur ſigna. Hìc hæreret vel ipſe Tireſias. Tunc judicium difficile. Paucis quos æquus amavit Omnipotens hæc omnia certâ datur aſſequi conjecturâ. Haud facilè contuſionem ſimplicem cutis cum levi & periculi experte commotione cerebri, ab oſſis externæ tabulæ depreſſione diſcernas: contuſionem externæ tabulæ oſſis ab utriuſque diſruptione: fiſſuram internæ ſeu vitreæ ſolam quis adeò Lynceus ut pervideat. Abſceſſum vix poſt hebdomadas, menſes, annos adeſſe evincas. Juvandæ rationi quàm benè, ô bone Deus, addidiſti ſenſus. Non jam ſibi placeat adeò nec ſuperbiat *Ratio* de fallaciâ ſenſus arguendo. *Ratio* deſinit hìc eſſe *ratio* niſi ſenſus veniat in conſilii partem & auxilium.

I I I.

LEVI tantùm commotione exceptâ nullis gravibus ſtipatâ ſymptomatis in utroque caſu confert inciſa cutis ad cranium uſque & detectum illicò ſubjectum os, per inciſionem pericranii. Si adſit fractura, plaudes ſane! At ſi oſſe nudato integrum os & ſincerum appareat; putas grandè piaculum commiſiſſe nec ullâ luſtratione abluendum? vulnere ſimplici cutem afflixiſti: nec putes ideò os eſſe *exfoliationi*

permittendum : coaleſcet vulnus paucorum dierumſpatio : ac non ſine magno ægrotantis juvamine contuſum forſan pericranium inciſione relaxabitur, detumeſcet facies, venæ cum internâ parte cranii committentes exonerabuntur ; tabum ſeu ſanguinem concretum evoment, & ſi intus adſit commotio & abſceſſus exterminabunt. At niſi remiſerint dilucidè omnia ſymptomata cave vulnus coaleſcere permittas. Angulos plagæ, vel cruciatæ, vel ſtellatæ, vel cujuſcumque figuræ plumaceolis ſublevatos ab oſſe arceas, ut ſi operæ pretium ſit terebra tempore & loco admoveatur. Iſthæc enim inciſio vel remedium eſt gravium ſymptomatum ubi non adeſt fractura, vel indicium omnium certiùs fracturæ, ſi forſan adfuerit.

## I V.

PRINCIPIIS obſta; medicinam ſerò paraveris cum immedicabile per moram factum fuerit vulnus. Turpe Medico non tanti æſtimaſſe malum quanti erat æſtimandum. Malè excuſatus valeat cum ſuo *non putabam*, cum potuit ſcire, inſpicere, propriis manibus palpare. In re periculi plenâ attendendum, timendum, cavendum quidquid luctuoſum magis & portentoſum. Agendum quaſi certa ſalus operam ſequeretur. Omnia tuta time ; in deploratis numquam deſpera ; bonorum tamen verborum & promiſſorum haud prodigus indecenter. In negotio ancipiti viriliter operare quaſi penès te foret eventus. Cautè rem age & providenter quaſi omnia mortem intentarent. In cranio vehementer contuſo cave fracturam, commotionem aut ſugillationem, undè collectio materiæ ſtagnantis, corruptio, abſceſſus. Nec ideò ſperare ac proinde agere te deterrat ingens accidentium cohors. Paucis quidem ex orci faucibus ſuperas evadere ad auras, & ab ipſo Averni limine remeare datum eſt : at quod pauci potuêre, cur iſte non poterit & iſte manu auxiliatrice adjutus. Conare magna : permitte ſuperis cætera. Unica via eſt inciſio, quâ latens in oſſe vitium detegas, eâ ſolâ obliquæ fiſſuræ fraudem revelabis. Interdùm ſolo pericranii tritu, vomitus, convulſio, febris, phrenitis, oculorum ſpaſmus, tetanus, &c. colliſioni capitis ſuperveniunt. Laxatâ per inciſionem pericranii criſparurâ, hi motus inordinati fibrarum atque hæc tam gravia ſymptomata levi operâ compreſſa quieſcent. Ni remittant ulteriùs ferro aggredere ipſum os. Tunc otioſum ſpectaſſe naturam pigeret, & feciſſe lætaberis quæ puderet non feciſſe.

## V.

SERIOREM ergò pœnitentiam dùm licet præveni catus, inciſione prudenter & peritè pro rationne loci & magnitudine periculi factâ. Abſit ut miſſa faciam magna aliundè præſidia, ut frequentes & copioſas ſanguinis miſſiones, diætam exquiſitam, & quæcumque valent ſanguinem concretum intùs & extùs admota reſolvere. Sæpè doctâ plus valet

arte malum, & quamvis nihil horum omiseris, vix in vado constituitur æger. Quid? si neglexeris. Non me tunc emensorum quadraginta aut sexaginta dierum (post quos vita vulgò creditur incolumis & omnis periculi expers) elapsa series securum ideò præstiterit, vel minimis symptomatibus adhuc perterrefiam. Minimus capitis dolor ubique, me judice, abscessum minaretur. Nec crudelem me facere medicinam quisquam arguat. Crudeliter illum misericordem dicito, qui, dùm potest servare civem, metuit, mortem (grande sanè malum) levi malo propellere. Non in contusione, quam parva sequitur & externa tantùm sugillatio, secandam cutem, secandum proponimus pericranium; at ubi hæmorrhagia, faciei tumor, delirium, vertigo, &c. gravia comitantur symptomata, etiamsi, illæsâ cute, certè non possit asseri fractum esse cranium, imò etiamsi cranium non esse fractum ferè pro certo habeatur.

*Ergò post gravem, ab ictu vel casu violento, capitis contusionem, etiam mediocriter suspectâ cranii fracturâ vel fissurâ, cutis unà cum pericranio ad os usque incidenda.*

## DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

*M. Petrus LASERVOLLE, Serenissimi Atrebatum Principis Medicus Consiliarius.*

*M. Claudius-Ludovicus BERTHOLLET, Academiæ Regiæ Scientiarum Socius, utriusque Pharmaciæ Professor designatus, pro anno 1784 5.*

*M. Jacob.-Lud. ALLEAUME, antiqus Facultatis Decanus, & Militarium Nosocomiorum ad Regis exercitum, nec-non in Insulis Americanis nuper Medicus Regis.*

*M. Paulus-Augustinus-Olivarius MAHON DE HOUSSAY.*

*M. Antonius MATHEY.*

*M. Claud.-Franciscus GRANDCLAS, Eques, Stanislai I, Poloniarum Regis, olim Consiliarius Medicus & Regiorum Exercituum à Consiliis Medicis.*

*M. Stephanus CROCHET.*

*M. Carolus-Ludovicus-Maria-Gabriel DUPRÉ.*

*M. Joannes-Franciscus-Clemens MORAND.*

Proponebat Parisiis JOANNES-BAPTISTA-ADRIANUS ROZE DE L'EPINOY, Nemorosinus Senonensis, Doctor Medicus Remensis, nec-non Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus.

A. R. S. H. 1784. AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi. 1784.